

Prečišćeni tekst Zakona o računovodstvu i reviziji obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/05 od 18.11.2005),
2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 080/08 od 26.12.2008),
3. Zakon o izmjenama Zakona i drugih propisa zbog ustavne promjene u nazivu države ("Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010),
4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 032/11 od 01.07.2011),
5. Zakon o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/05 od 18.11.2005, Službeni list Crne Gore", br. 080/08 od 26.12.2008, 073/10 od 10.12.2010, 032/11 od 01.07.2011, 052/16 od 09.08.2016)

I OSNOVNE ODREDBE

1. Opšte odredbe

Član 1

- (1) Ovim zakonom se uređuju uslovi i način vođenja poslovnih knjiga, sastavljanje i prezentacija finansijskih iskaza (u daljem tekstu: računovodstvo), kao i uslovi i način provođenja postupka i vršenja revizije finansijskih iskaza (u daljem tekstu: revizija) i druga pitanja od značaja za računovodstvo i reviziju.
- (2) Ovaj zakon primjenjuje se na pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i dio stranog društva (u daljem tekstu: pravna lica).
- (3) Ovaj zakon se ne primjenjuje na subjekte koji se finansiraju iz budžeta i vanbudžetskih fondova.

2. Značenje pojedinih izraza

Član 2

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sljedeće značenje:

- društvo za reviziju je privredno društvo osnovano radi obavljanja djelatnosti revizije na teritoriji Crne Gore (u daljem tekstu: Crna Gora) u skladu sa zakonom;
- revizija je ispitivanje finansijskih iskaza radi davanja mišljenja da li finansijski iskazi obuhvaćeni revizijom istinito i objektivno prikazuju stanje imovine, kapitala i obaveza, kao i rezultate poslovanja primjenom Međunarodnih standarda revizije i Kodeksa etike;
- finansijski iskazi, u skladu sa MRS, odnosno MSFI su:
  - bilans stanja;
  - bilans uspjeha;
  - izvještaj o novčanim tokovima;
  - izvještaj o promjenama na kapitalu;
  - računovodstvene politike i napomene uz finansijske iskaze.
- finansijski izvještaji predstavljaju skup finansijskih iskaza i ostalih pratećih izvještaja koji mogu podrazumijevati i izvještaje menadžmenta, komentare uprave, mišljenja i izvještaje revizora i druge isprave;
- IAASB je Odbor za Međunarodne standarde revizije i uvjeravanja (International Auditing and Assurance Standards Board) kao nezavisno regulatorno tijelo Međunarodne federacije računovođa (IFAC);
- IASB je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (the International Accounting Standards Board) kao nezavisno regulatorno tijelo Fondacije za međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (International Financial Reporting Standards Foundation- IFRS Foundation);

- IFAC je Međunarodna federacija računovođa (International Federation of Accountants), koja je globalno regulatorno tijelo iz oblasti računovodstvene profesije;
- IFRIC (International Financial Reporting Interpretations Committee - Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja) je komitet IASB zadužen za analizu pitanja iz oblasti računovodstva u kontekstu postojećih Međunarodnih računovodstvenih standarda - MRS (IAS) i Okvira IASB;
- kodeks etike za profesionalne računovođe je Kodeks prihvaćen na osnovu IFAC-ovog Međunarodnog kodeksa etike za profesionalne računovođe (International Code of Ethics for Professional Accountants - ICEPA) kojim se definišu opšteprihvaćeni standardi ponašanja profesionalnih računovođa;
- MRS su Međunarodni računovodstveni standardi (International Accounting Standards - IAS), Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja - MSFI (International Financial Reporting Standards - IFRS) i odgovarajuća objašnjenja Standarda i izmjene ovih standarda i odgovarajuća objašnjenja izdati ili prihvaćeni od strane IASB i IFRIC-a;
- statistički aneks je izvještaj sa podacima o pravnom licu, koji se dostavlja uz finansijske iskaze;
- MSR su Međunarodni standardi revizije (International Standards of Auditing - ISA), koje je objavio IAASB i IFAC;
- registar je imenik sertifikovanih računovođa, ovlašćenih revizora i društava za reviziju;
- ovlašćeni revizor je fizičko lice koje ima licencu za obavljanje revizije;
- revizor grupe povezanih pravnih lica je ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju, koje obavlja reviziju konsolidovanih finansijskih iskaza;
- ovlašćeni profesionalni računovođa je računovođa koji ima sertifikat organa državne uprave nadležnog za poslove finansija izdat u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Službeni list RCG", br. 6/02);
- sertifikovani računovođa je računovođa koji ima sertifikat organa državne uprave nadležnog za poslove finansija (u daljem tekstu: nadležni organ).

II FINANSIJSKI ISKAZI I STANDARDI

Član 3

- (1) Pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je proglasio IASB i usvojio i objavio nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje.
- (2) Revizija i prezentiranje finansijskih iskaza vrši se po Međunarodnim standardima za reviziju (MSR), koji su proglašeni od strane IAASB, kao tijela Međunarodne federacije računovođa (IFAC), a koje je usvojio i objavio nadležni organ.

Razvrstavanje pravnih lica

Član 3a

- (1) Pravna lica, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.
- (2) U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:
  - 1) da je prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi godišnji izveštaj od 50 do 250;
  - 2) da je ukupan prihod na godišnjem nivou od 10.000.000 do 50.000.000 EUR-a;
  - 3) da je ukupna aktiva od 10.000.000 do 43.000.000 EUR-a.
- (3) Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 ovog člana razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 ovog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.
- (4) Razvrstavanje u skladu sa kriterijumima iz st. 2 i 3 ovog člana vrši pravno lice samostalno na dan sastavljanja finansijskih iskaza i dobijene podatke koristi za narednu poslovnu godinu.
- (5) Novoosnovana pravna lica razvrstavaju se, u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, na osnovu podataka iz finansijskih iskaza tekuće poslovne godine i broja mjeseci poslovanja, a utvrđeni podaci koriste se za tekuću i narednu poslovnu godinu.

- (6) Prosječan broj zaposlenih izračunava se tako što se ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca, uključujući i zaposlene u inostranstvu, podijeli sa brojem mjeseci.

Konsolidovani iskazi

Član 3b

- (1) Pravna lica koja imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) dužna su da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju konsolidovane finansijske iskaze, u skladu sa MRS.
- (2) Konsolidovani finansijski iskazi su iskazi ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica.

III RAČUNOVODSTVO I KNJIGOVODSTVO

1. Poslovne knjige

Član 4

- (1) Poslovne knjige dužna su da vode pravna lica.
- (2) Poslovne knjige vode se po sistemu dvojnog knjigovodstva.
- (3) Poslovne knjige su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne evidencije.
- (4) Organizaciju poslova računovodstva pravna lica uređuju opštim aktom u skladu sa zakonom.
- (5) Pravno lice dužno je da registruje sve poslovne transakcije i vodi njihovu evidenciju u poslovnim knjigama.
- (6) Poslovne transakcije se evidentiraju po metodi fakturisane realizacije.
- (7) Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.

2. Načela fakturisane i gotovinske realizacije

Član 5

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji, "Sl. list CG", br. 80/08)

3. Pripremanje i dostavljanje finansijskih iskaza

Član 6

- (1) Pravna lica dužna su da pripreme godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine, odnosno na dan registracije statusnih promjena (spajanje, pripajanje, podjela) i na dan donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji pravnog lica.
- (2) Pravna lica dužna su da dostavljaju finansijske izvještaje u papirnoj i elektronskoj formi Poreskoj upravi, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.
- (3) Uz iskaze iz stava 1 ovog člana dostavlja se i statistički aneks.
- (4) Bilans stanja i bilans uspjeha objavljuju se na internet stranici Poreske uprave.
- (5) Bliži način čuvanja finansijskih iskaza iz stava 1 ovog člana i sadržaj statističkog aneksa uređuje se propisom nadležnog organa.

Obaveza sastavljanja finansijskih iskaza

Član 6a

- (1) Veliko pravno lice, srednje pravno lice i matično pravno lice koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze, pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu, dužno je da Poreskoj upravi dostavi finansijske iskaze i konsolidovane iskaze u skladu sa zahtjevima MRS/MSFI.
- (2) Malo pravno lice dužno je da Poreskoj upravi dostavi bilans stanja, bilans uspjeha i statistički aneks.

Dostavljanje finansijskih iskaza

Član 6b

- (1) Akcionarsko društvo i drugo pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu, kao i matično pravno lice koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze, dužno je da u pisanom i elektronskom obliku sačinjava i dostavlja Komisiji za hartije od vrijednosti godišnje i kvartalne finansijske iskaze.
- (2) Komisija za hartije od vrijednosti finansijske iskaze iz stava 1 ovog člana objavljuje na svojoj internet stranici.
- (3) Bliži sadržaj, rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja iskaza iz stava 1 ovog člana utvrđuju se pravilima Komisije za hartije od vrijednosti.
- (4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, banke su dužne da, u papirnoj i elektronskoj formi, sačinjavaju i dostavljaju godišnje i kvartalne finansijske izvještaje Centralnoj banci Crne Gore, a osiguravajuća društva su dužna da, u papirnoj i elektronskoj formi, sačinjavaju i dostavljaju godišnje i kvartalne finansijske izvještaje Agenciji za nadzor osiguranja.
- (5) Finansijske izvještaje iz stava 4 ovog člana Centralna banka Crne Gore i Agencija za nadzor osiguranja objavljuju na svojoj internet stranici.
- (6) Bliži sadržaj, rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja izvještaja iz stava 4 ovog člana utvrđuju se propisima Centralne banke Crne Gore, odnosno Agencije za nadzor osiguranja.

4. Vođenje poslovnih knjiga

Član 7

- (1) Poslovne knjige vodi i finansijske iskaze pravnog lica sastavlja lice određeno opštim aktom pravnog lica.
- (2) Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza iz stava 1 ovog člana može da vrši lice koje nije kažnjavano za krivična djela koja ga čine nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.
- (3) Poslovne knjige vode se u pisanoj i elektronskoj formi.

5. Potpisivanje finansijskih iskaza

Član 8

Finansijske iskaze pravnog lica dužan je da potpiše i za njihovu tačnost odgovara lice koje je sačinilo finansijski iskaz pravnog lica, rukovodilac finansijsko-računovodstvenih poslova, predsjednik odbora direktora, odnosno izvršni direktor.

Član 9

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji, "Sl. list CG", br. 80/08)

7. Zaključivanje i čuvanje poslovnih knjiga

Član 10

Pravno lice dužno je da poslovne knjige usaglasi sa izvršenim popisom imovine i obaveza i zaključi na dan 31. decembar poslovne godine i da ih čuva u sljedećim rokovima:

- 1) godišnji obračuni zarada zaposlenih lica ili originalne isplatne liste za periode za koje se ne raspolaže godišnjim obračunima potpisanim od strane zaposlenih čuvaju se trajno;
- 2) finansijski izvještaji (godišnji račun), glavna knjiga i prateći dnevnik čuvaju se najmanje 10 godina, dok se pomoćne knjige i finansijski izvještaji za kraće izvještajne periode čuvaju najmanje pet godina;
- 3) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja čuvaju se najmanje pet godina, a prodajni i kontrolni blokovi, pomoćni obrasci i slična dokumentacija, kao i isprave koje se odnose na poslove platnog prometa u instituciji koja ga obavlja, najmanje tri godine.

Godišnji računi, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave čuvaju se u originalu.

Način i rokovi za vršenje popisa iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom nadležnog organa.

8. Sertifikacija računovođa

Član 11

- (1) Ovlašćeni profesionalni računovođa može steći zvanje sertifikovanog računovođe ukoliko položi ispite utvrđene programom sertifikacije koji je utvrdio nadležni organ u skladu sa standardom obuke IFAC-a.

- (2) Sertifikat računovođe može steći lice koje:
- 1) je položilo ispite utvrđene programom sertifikacije koji je utvrdio nadležni organ u skladu sa standardom obuke IFAC-a;
  - 2) ima visoku stručnu spremu;
  - 3) ima tri godine radnog iskustva na računovodstvenim poslovima;
  - 4) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.
- (3) Polaganje ispita za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe organizuje nadležni organ, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.
- (4) Sertifikat računovođe može steći i lice koje je steklo zvanje sertifikovanog računovođe kod organizacije koja je članica IFAC-a ili IASB-a, pod uslovom da program po kome je podnosilac zahtjeva stekao stručne kvalifikacije odgovara programu obuke i polaganja ispita nadležnog organa.
- (5) Ovlašćene profesionalne i sertifikovane računovođe moraju postupati u skladu sa Kodeksom profesionalne etike računovođa.
- (6) Dokumentacija koja se dostavlja za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe utvrđuje se propisom nadležnog organa.
- (7) Nadležni organ utvrđuje ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana i izdaje sertifikat računovođe.
- (8) Bliže uslove i dokumentaciju za priznavanje sertifikata stečenih kod organizacije koja je članica IFAC-a ili IAASB-a propisuje nadležni organ.

IV REVIZIJA FINANSIJSKIH ISKAZA

1. Obaveznost revizije

Član 12

- (1) Revizija finansijskih iskaza je obavezna za akcionarska društva, velika pravna lica i matična pravna lica koja, zajedno sa zavisnim pravnim licima, ispunjavaju uslove za svrstavanje u kategoriju velikih pravnih lica.
- (2) Revizija finansijskih iskaza je obavezna i za osiguravajuća društva, banke i druge finansijske institucije, Centralnu depozitarnu agenciju (CDA), ovlašćene učesnike na tržištu hartija od vrijednosti, investicione fondove i druge kolektivne investicione šeme.
- (3) Pravna lica iz st. 1 i 2 ovog člana dužna su da Poreskoj upravi dostave izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima, u papirnoj i elektronskoj formi, najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu poslovnu godinu.
- (4) Izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima Poreska uprava objavljuje na internet stranici.
- (5) Revizorska dokumentacija čuva se u rokovima u kojima se čuva dokumentacija koja je predmet revizije.

2. Uslovi za obavljanje revizije

Član 13

- (1) Reviziju finansijskih iskaza i evidencija vrši ovlašćeni revizor.
- (2) Ovlašćeni revizor može angažovati druga lica za pomoć pri obavljanju revizije, pod uslovom da ta lica obavljaju poslove revizije pod nadzorom ovlašćenog revizora.
- (3) Izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima organizacije potpisuje ovlašćeni revizor.
- (4) Reviziju ne može vršiti ovlašćeni revizor:
  - 1) koji je akcionar, član ili osnivač pravnog lica iz člana 12 stav 2 kod kojeg se vrši revizija;
  - 2) koji za potrebe pravnog lica koje je obuhvaćeno revizijom obavlja računovodstvene poslove ili pruža savjetodavne usluge;
  - 3) u drugim slučajevima utvrđenim Kodeksom etike.

3. Izdavanje licence za obavljanje revizije

Član 14

- (1) Licenca za obavljanje revizije može se izdati licu koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da ima zvanje sertifikovanog računovođe;
  - 2) da je najmanje tri godine od sticanja zvanja sertifikovanog računovođe, pod nadzorom ovlašćenog revizora, po osnovu ugovora o radu, obavljalo djelatnost revizije pravnih lica;
  - 3) da nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva i revizije.
- (2) Bliži uslovi i dokumentacija koja se dostavlja za dobijanje licence za obavljanje revizije utvrđuju se propisom nadležnog organa.
- (3) Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje i izdaje licencu za obavljanje revizije nadležni organ.

4. Društvo za reviziju

Član 15

- (1) Reviziju u skladu sa zakonom mogu da obavljaju i revizorska društva u kojima:
- tri četvrtine prava glasa imaju revizorska društva, odnosno ovlašćeni revizori koji ispunjavaju uslove iz člana 14 ovog zakona ili revizorska društva, odnosno ovlašćeni revizori registrovani u državi članici Evropske Unije;
  - većinu, a najviše do tri četvrtine članova uprave društva čine ovlašćeni revizori koji ispunjavaju uslove iz člana 14 ovog zakona ili revizori, odnosno revizorska društva ovlašćena u državi članici Evropske Unije.
- (2) Ako društvo iz stava 1 alineja 2 ovog člana čine samo dva člana, jedan od članova mora biti lice koje ispunjava uslove iz člana 14 ovog zakona.
- (3) Revizori iz zemalja koje nijesu članice Evropske Unije mogu obavljati usluge revizije na području Crne Gore kada osnuju poslovnu jedinicu, odnosno predstavništvo u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.
- (4) Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor, koji vrše djelatnost revizije, dužni su da zaključe ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogli nanijeti licu za koje vrše reviziju.
- (5) Sumu osiguranja iz stava 4 ovog člana propisuje nadležni organ.

5. Obavljanje revizije

Član 16

- (1) Ovlašćeni revizor i društva za reviziju mogu vršiti reviziju na teritoriji Crne Gore ukoliko ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom.
- (2) Ovlašćeni revizor mora postupati u skladu sa Kodeksom etike.
- (3) Ovlašćeni revizori i društva za reviziju mogu, osim revizije finansijskih iskaza, da pružaju samo usluge procjene vrijednosti imovine, obaveza i kapitala, usluge finansijskih analiza i izrade finansijskih elaborata.

Dozvola za rad

Član 16a

- (1) Društvo za reviziju može vršiti poslove revizije samo na osnovu dozvole za rad.
- (2) Dozvolu za rad iz stava 1 ovog člana izdaje i oduzima nadležni organ.
- (3) Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 16b

Nadležni organ je dužan da o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad odluči u roku od sedam dana od dana uredno podnijetog zahtjeva.

Oduzimanje dozvole

Član 16c

Dozvola za rad oduzeće se društvu za reviziju koje ne ispunjava uslove iz člana 15 ovog zakona.

Revizorsko mišljenje

Član 16d

- (1) Revizorsko mišljenje o obavljenoj reviziji finansijskih iskaza (u daljem tekstu: revizorsko mišljenje) sačinjava se u skladu sa MSR.
- (2) Revizorsko mišljenje u pisanoj formi mora da sadrži jasno izraženo i obrazloženo mišljenje o finansijskim iskazima u cjelosti.
- (3) Revizorsko mišljenje sastavlja i potpisuje ovlašćeni revizor u svoje ime, odnosno ovlašćeno lice društva za reviziju.
- (4) Uz revizorsko mišljenje prilažu se finansijski iskazi koji su predmet revizije.

REVIZORSKI ODBOR

Član 16e

- (1) Velika pravna lica moraju imati revizorski odbor od najmanje tri člana.
- (2) Revizorski odbor imenuje skupština akcionarskog društva, odnosno nadležni organ određen statutom.
- (3) Najmanje jedan član revizorskog odbora mora biti stručnjak iz oblasti računovodstva i revizije.

Nadležnost revizorskog odbora

Član 16f

Revizorski odbor:

- 1) prati postupak finansijskog izvještavanja;
- 2) prati djelotvornost interne kontrole društva i interne revizije;
- 3) prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza;
- 4) prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o dodatnim uslugama iz člana 16 stav 3 ovog zakona;
- 5) daje preporuke skupštini društva, odnosno osnivačima o izboru ovlašćenog revizora ili revizorskog društva;
- 6) raspravlja o planovima i godišnjem izvještaju unutrašnje kontrole, kao i o drugim pitanjima koja se odnose na finansijsko izvještavanje i reviziju.

Obaveza izvještavanja

Član 16g

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužni su da revizorski odbor pravnog lica izvještavaju o ključnim pitanjima koja proizlaze iz revizije, a naročito o radu i propustima unutrašnje kontrole.

Interni revizor

Član 16h

- (1) Veliko pravno lice mora imati internog revizora.
- (2) Internu reviziju kod velikog pravnog lica može da vrši interni revizor ili poseban organizacioni dio pravnog lica.
- (3) Lice koje obavlja poslove interne revizije ne može obavljati druge poslove kod velikog pravnog lica.
- (4) Interni revizor, odnosno lice koje rukovodi organizacionim dijelom za internu reviziju mora imati visoku stručnu spremu i radno iskustvo od najmanje tri godine na računovodstvenim ili poslovima revizije.

Plan interne revizije

Član 16i

- (1) Interna revizija velikog pravnog lica vrši se na osnovu godišnjih planova interne revizije, koji se sačinjavaju na osnovu procjene rizika i naročito sadrže:
  - 1) ciljeve i zadatke interne revizije;

- 2) područja poslovanja u kojima su posebno izraženi rizici;
- 3) oblasti poslovanja koje će biti predmet revizije;
- 4) stepen obuhvatnosti interne revizije po određenim područjima poslovanja pravnog lica;
- 5) postupke revizije za najvažnije oblasti poslovanja pravnog lica;
- 6) rokove za izvršenje planiranih aktivnosti;
- 7) dinamiku izvještavanja o nalazima interne revizije.

Standardi organizovanja interne revizije

Član 16j

Funkcionisanje interne revizije se organizuje na način kojim se obezbjeđuje trajnost obavljanja funkcije interne revizije, dostupnost reviziji svih poslova, nezavisnost, objektivnost i nepristrasnost u radu internog revizora i blagovremeno izvještavanje o nalazima interne revizije, adekvatnim i organizovanim vršenjem funkcije interne revizije.

Registar

Član 16k

- (1) Registar ovlašćenih revizora i registar društava za reviziju, kao javnu knjigu, vodi nadležni organ.
- (2) Registar ovlašćenih revizora sadrži:
  - 1) ime, prezime i adresu ovlašćenog revizora;
  - 2) broj i datum rješenja o izdavanju licence za obavljanje revizije;
  - 3) broj i datum rješenja o oduzimanju licence za obavljanje revizije;
  - 4) naziv, sjedište i registarski broj društva za reviziju kod koga je zaposlen ili na drugi način angažovan ovlašćeni revizor;
  - 5) podatke o registraciji ovlašćenog revizora kod nadležnih organizacija drugih država (naziv nadležne organizacije za registraciju i broj registracije).
- (3) Registar društava za reviziju sadrži:
  - 1) naziv, sjedište i registarski broj društva za reviziju;
  - 2) broj i datum rješenja o izdavanju dozvole za rad;
  - 3) broj i datum rješenja o oduzimanju dozvole za rad;
  - 4) lice zaduženo za kontakt i adresu internet stranice;
  - 5) ime i registarski broj ovlašćenih revizora koji su zaposleni u društvu ili na drugi način angažovani u društvu;
  - 6) ime, prezime i adresu osnivača društva;
  - 7) ime, prezime i adresu članova odbora direktora, odnosno izvršnog direktora;
  - 8) podatke o eventualnoj registraciji kod nadležnih organizacija drugih država (naziv nadležne organizacije za registraciju i broj registracije).
- (4) Privredno društvo koje nije od nadležnog organa dobilo dozvolu za rad, u svom nazivu ne smije sadržati naziv "društvo za reviziju".

Promjena podataka

Član 16l

Ovlašćeni revizori i društva za reviziju dužni su da o promjenama podataka upisanih u registar ovlašćenih revizora i registar društava za reviziju obavijeste nadležni organ, najkasnije u roku od sedam dana od dana nastale promjene.

V POVREDA PRAVILA PROFESIONALNOG PONAŠANJA

Oduzimanje licence ovlašćenom revizoru

Član 17

- (1) Ovlašćenom revizoru može biti oduzeta licenca u slučaju da obavlja poslove revizije nestručno i nesaglasno sa MSR i Kodeksom etike.
- (2) Ovlašćenom revizoru, koji je stekao licencu na osnovu priznatog sertifikata, oduzima se licenca u slučaju oduzimanja sertifikata od strane organizacije koja je taj sertifikat izdala.
- (3) Rješenje o oduzimanju licence ovlašćenom revizoru donosi nadležni organ.
- (4) Rješenje iz stava 2 ovog člana je konačno i protiv njega se može voditi upravni spor.
- (5) Ovlašćenom revizoru kome je oduzeta licenca zabranjeno je obavljanje djelatnosti, odnosno poslova revizije u svojstvu revizora zaposlenog u društvu za reviziju, kao i posjedovanje vlasničkih i upravljačkih prava u društvu za reviziju u periodu od deset godina od pravosnažnosti rješenja.

Va SAVJET ZA RAČUNOVODSTO I REVIZIJU

Osnivanje

Član 17a

- (1) Savjet osniva Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na predlog nadležnog organa.
- (2) Sjedište Savjeta je u Podgorici.

Sastav i mandat

Član 17b

- (1) Savjet ima sedam članova.
- (2) Članovi Savjeta imenuju se na period od pet godina i mogu ponovo biti imenovani na isti period.
- (3) Članovi Savjeta imenuju se iz reda stručnjaka, na predlog Ministarstva finansija, Ministarstva za ekonomski razvoj, Centralne banke Crne Gore, Komisije za hartije od vrijednosti, Privrednog suda, Agencije za nadzor osiguranja i institucije kojoj su, od strane nadležnog organa, povjereni poslovi organa državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije, a koji posjeduju znanja iz računovodstva, finansija i revizije.
- (4) Savjet ima sekretara, koga na period od pet godina imenuje Vlada.
- (5) Akt o imenovanju članova Savjeta i sekretara donosi Vlada.

Djelokrug rada

Član 17c

- (1) Savjet razmatra i zauzima stavove o pitanjima: razvoja i unaprjeđivanja računovodstvene i revizorske prakse u Crnoj Gori; pružanja savjeta licima koja kreiraju politiku, regulatorima i državnim organima; pružanja stručne pomoći za poboljšanje kvaliteta finansijskog izvještavanja i druga pitanja značajna za ostvarivanje i unapređenje računovodstvene i revizorske prakse u Crnoj Gori.
- (2) Savjet razmatra i daje mišljenja o nacrtima i predlozima zakona i drugih propisa od značaja za računovodstvo i reviziju.
- (3) Mišljenje iz st. 1 i 2 ovog člana Savjet dostavlja nadležnom organu koje je pripremio zakon.
- (4) Nadležni organ iz stava 3 ovog člana dužan je da, u roku od 30 dana od dana dostavljanja mišljenja, obavijesti Savjet o stavovima nadležnog organa zauzetim povodom mišljenja Savjeta.
- (5) Ukoliko nadležno ministarstvo i Savjet ne postignu saglasnost u vezi sa mišljenjem na pojedini propis, Savjet svoje mišljenje može dostaviti Vladi.

Administrativno-tehnički poslovi

Član 17d

- (1) Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta obavlja sekretar.
- (2) Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.
- (3) Rad Savjeta je javan.
- (4) Savjet donosi Poslovnik o radu, kojim se uređuje organizacija i način rada Savjeta.
- (5) Savjet podnosi Vladi godišnji izvještaj o radu.

Član 17e

Akt o imenovanju članova Savjeta i sekretara, u skladu sa ovim zakonom, donijeeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

VI NADZOR

Član 18

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši nadležni organ.
- (2) Poslove inspeksijskog nadzora iz stava 1 ovog člana vrši ovlašćeni službenik organa uprave nadležnog za poreze u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.
- (3) Pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor ovlašćeni službenik iz stava 2 ovog člana ima obavezu i ovlašćenje da ispita:
  - tačnost razvrstavanja pravnih lica na mala, srednja i velika;
  - da li su pravna lica uredila organizaciju poslova računovodstva u skladu sa ovim zakonom;
  - da li se poslovne knjige i računovodstvena evidencija vode u skladu sa ovim zakonom;
  - da li pravna lica dostavljaju Poreskoj upravi godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze u rokovima utvrđenim ovim zakonom i da li su objavljeni na propisan način;
  - da li je uz finansijske iskaze dostavljen i statistički aneks;
  - da li su finansijski iskazi i konsolidovani iskazi potpisani od strane odgovornog lica;
  - da li su pravna lica dostavila izvještaj o reviziji sa mišljenjem o obavljenoj reviziji u papirnoj i elektronskoj formi Poreskoj upravi u zakonom propisanom roku i da li je objavljen na propisan način;
  - da li su pravna lica iz člana 6b stav 1 ovog zakona dostavila Komisiji za hartije od vrijednosti godišnje i kvartalne finansijske iskaze u zakonom propisanom roku;
  - da li su pravna lica iz člana 6b stav 4 ovog zakona dostavila Centralnoj banci Crne Gore, odnosno Agenciji za nadzor osiguranja godišnje i kvartalne finansijske iskaze u zakonom propisanom roku;
  - da li društvo za reviziju vrši poslove revizije na osnovu dozvole za rad.

Član 18a

O izvršenom nadzoru kod pravnog lica sačinjava se zapisnik.

Primjerak zapisnika dostavlja se pravnom licu.

Član 18b

Ako ovlašćeno lice nadležnog organa utvrdi da je opštim ili pojedinačnim aktom ili preduzetom radnjom povrijeđen ovaj zakon ima obavezu i ovlašćenje da:

- 1) naloži rješenjem otklanjanje utvrđene povrede ovog zakona i odredi rok u kome se to mora učiniti;
- 2) preduzme druge mjere i radnje za koje je ovlašćeno zakonom.

Član 18c

- (1) Protiv rješenja ovlašćenog lica može se izjaviti žalba nadležnom organu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
- (2) Žalba na rješenje iz člana 18b stav 1 tačka 1 ovog zakona ne odlaže izvršenje rješenja.
- (3) Nadležni organ dužan je da u roku od 30 dana od dana prijema žalbe rješenjem odluči po žalbi.
- (4) Protiv konačnog rješenja iz člana 18b stav 1 tačka 1 ovog zakona i rješenja iz stava 3 ovog člana ne može se pokrenuti upravni spor.
- (5) Ako preduzeće za reviziju ne postupi u skladu sa nalogom i u roku utvrđenom u konačnom rješenju iz člana 18b stav 1 ovog zakona, nadležni organ, na predlog ovlašćenog lica, donosi rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova revizije.
- (6) Rješenje iz stava 5 ovog člana konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
- (7) Primjerak rješenja iz stava 5 ovog člana nadležni organ dostavlja i organizaciji nadležnoj za vođenje registra privrednih subjekata.

VII KAZNENE ODREDBE**Član 19**

- (1) Novčanom kaznom od 550 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje ne čuva poslovne knjige u rokovima utvrđenim članom 10 ovog zakona. (član 10)
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50 eura do 1.100 eura.

Član 19a

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje ne sastavlja finansijske iskaze u skladu sa MRS, odnosno MSFI (član 3 stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 19b

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje ne sastavlja, ne dostavlja i ne objavljuje konsolidovane finansijske iskaze u skladu sa MRS (član 3b stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 19c

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice iz člana 6a st. 1 i 2 ovog zakona koje Poreskoj upravi, u roku propisanim članom 6 stav 2 ovog zakona, ne dostavi, u papirnoj i elektronskoj formi, finansijske iskaze i konsolidovane finansijske iskaze (član 6 stav 2).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 19d

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice iz člana 6b stav 1 ovog zakona koje Komisiji za hartije od vrijednosti, u roku propisanim članom 6 stav 2 ovog zakona, ne dostavi, u pisanom i elektronskom obliku, godišnje i kvartalne finansijske iskaze (član 6 stav 2).
- (2) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice iz člana 6b stav 4 ovog zakona koje Centralnoj banci Crne Gore, odnosno Agenciji za nadzor osiguranja, u roku propisanim članom 6 stav 2 ovog zakona, ne dostavi, u papirnoj i elektronskoj formi, godišnje i kvartalne finansijske izvještaje (član 6 stav 2).
- (3) Za prekršaj iz st. 1 i 2 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 19e

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 11.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje uz finansijske iskaze ne dostavi i statistički aneks (član 6 stav 3).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 19f

- (1) Novčanom kaznom od 550 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ukoliko Poreskoj upravi, odnosno organizacijama iz člana 6b ovog zakona dostavi nepotpisane finansijske iskaze (član 8).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 19g

- (1) Novčanom kaznom od 550 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ukoliko poslovne knjige ne usaglasi sa izvršenim popisom imovine i obaveza (član 10 stav 1).

- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 20

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 11.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice iz člana 12 stav 1 koje usvoji izvještaj revizora koji je potpisao revizor koji nije licenciran od strane nadležnog organa (član 16).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu iz člana 12 stav 1 ovog zakona novčanom kaznom od 330 eura do 1.100 eura.

Član 21

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 11.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako poslovne knjige ne vodi u skladu sa ovim zakonom (član 10).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 330 eura do 1.100 eura.

Član 21a

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje ne dostavi izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima u roku propisanom članom 12 stavom 3 ovog zakona (član 12 stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 22

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 11.000 eura kazniće se za prekršaj društvo za reviziju koje obavlja djelatnost revizije, a ne ispunjava uslove predviđene čl. 13, 15 i 16 ovog zakona (čl. 13, 15 i 16).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u društvu za reviziju novčanom kaznom od 330 eura do 1.100 eura.

Član 23

- (1) Novčanom kaznom od 1.100 eura do 11.000 eura kazniće se za prekršaj društvo za reviziju koje ne izvrši reviziju u skladu sa ovim zakonom, MRS i MSR, MSFI i Kodeksom etike (član 3).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u društvu za reviziju novčanom kaznom od 330 eura do 1.100 eura.

Član 24

Novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura kazniće se revizor koji ne izvrši reviziju u skladu sa ovim zakonom, MRS, MSR i MSFI i Kodeksom etike" (član 3).

Član 25

Novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice koje obavlja poslove revizije, a ne ispunjava uslove predviđene čl. 13 i 14 ovog zakona (čl. 13 i 14).

Član 25a

- (1) Novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura kazniće se za prekršaj pravno lice (društvo za reviziju) koje u propisanom roku ne obavijesti nadležni organ o promjenama informacija koje se nalaze u registru (član 16l).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice - ovlašćeni revizori i odgovorno lice u pravnom licu (društvo za reviziju) novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 25b

- (1) Novčanom kaznom od 550 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje od strane nadležnog organa nije dobilo dozvolu za rad, a u svom nazivu sadrži riječi "društvo za reviziju" (član 16k stav 4).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura.

Član 26

Novčanom kaznom od 550 eura do 1.100 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice koje sa pravnim licem zaključi ugovor lažno se predstavljajući kao sertifikovani računovođa, a koje ne ispunjava uslove predviđene članom 11 ovog zakona (član 11).

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 27**

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji, "Sl. list CG", br. 80/08)

Član 28

Izuzetno od člana 5 ovog zakona, pravna lica koja imaju godišnji prihod manji od 500.000 eura mogu da koriste ili načelo fakturisane realizacije ili načelo gotovinske realizacije primjenom pojednostavljenih računovodstvenih metoda, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Službeni list RCG", br. 6/02), do 31. marta 2006. godine.

Član 29

- (1) Lice koje je steklo licencu na osnovu Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list RCG", br. 6/02) dužno je da do 31. marta 2006. godine položi ispite predviđene programom sertifikacije računovođa.
- (2) Licenca lica koje ne položi ispit iz stava 1 ovog člana prestaje da važi 1. aprila 2006. godine.

Član 30

Odredba stava 2 člana 15 ovog zakona primjenjivaće se od 1. aprila 2006. godine.

Član 30a

Velika pravna lica i društva za reviziju dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama čl. 15, 16e i 16h ovog zakona do 1. januara 2012. godine.

Član 30b

Izuzetno od člana 6 stav 2 ovog zakona finansijski iskazi za 2008. godinu dostavljaju se najkasnije do 30. juna 2009. godine.

Član 31

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o računovodstvu i reviziji ("Službeni list RCG", broj 06/02).

Član 31a

Primjena čl. 19, 19a, 19b, 19c, 19d, 19e, 19f, 19g, 20, 21, 21a, 22, 23, 24, 25, 25a, 25b i 26 ovog zakona odlaže se do dana početka primjene Zakona o prekršajima ("Službeni list CG", broj 1/11).

Član 32

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

NAPOMENA IZDAVAČA

Danom stupanja na snagu Zakona o izmjenama Zakona i drugih propisa zbog ustavne promjene u nazivu države ("Službeni list Crne Gore", br. 73/10), u zakonima i drugim propisima koji su doneseni prije Ustava Crne Gore:

- naziv: "Republika Crna Gora" zamjenjuje se nazivom: "Crna Gora";
- u nazivu državnih i drugih organa i u nazivu pojedinih akata riječ "Republika" briše se;
- naziv: "republički organ uprave" zamjenjuje se nazivom: "organ državne uprave";
- riječ "republički" zamjenjuje se riječju "državni" ili se briše.

NAPOMENA IZDAVAČA

Danom stupanja na snagu Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/16) prestaju da važe odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list RCG", broj 69/05 i "Službeni list CG", br. 80/08 i 32/11) kojima se uređuje računovodstvo.